

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

Олена Іщук¹, Ольга Іванюк², Антон Кисіль³

¹Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я та фізичної культури Волинського національного університету імені Лесі Українки, *Ischuk.Olena@vni.edu.ua*;

²Кандидат біологічних наук, доцент кафедри здоров'я та фізичної культури Волинського національного університету імені Лесі Українки, *ivanjuk.olha@vni.edu.ua*;

³Магістрант факультету фізичної культури, спорту та здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки, *kysil.anton2020@vni.edu.ua*

Вступ. Одним із важливих чинників суспільно-політичного, культурного, економічного становлення України як незалежної держави є формування національної структури спорту і, зокрема, Національного олімпійського комітету (НОК).

Утворення НОК України у 1990 році стало не тільки важливою подією для спортивного життя країни, а й знаменним чинником історичного розвитку держави. Дослідження суспільно-історичних і організаційних аспектів утворення і діяльності НОК України, зважаючи на більш як тридцятирічний період діяльності цієї структури, активні й дієві заходи лідерів українського спортивного руху 50–90-х років ХХ ст., успіхи спортсменів України на міжнародній олімпійській арені, є актуальною і практично значущою проблемою.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел; опитування; системний аналіз; історичний метод; порівняльно-історичний метод; метод аналогій; елементи контент-аналізу та метод математичної статистики.

Результати дослідження. Визначено історичні передумови утворення Національного олімпійського комітету України; з'ясовано феномен українського національного відродження в спорті наприкінці 80-х – на початку 90 рр. ХХ ст.; визначено і проаналізовано організаційні аспекти діяльності Національного олімпійського комітету України. Доповнено й уточнено статистичну інформацію про українців-призерів Ігор Олімпіад та зимових Олімпійських ігор.

На основі проведеного дослідження обґрунтовано історичні та організаційні засади формування та діяльності Національного олімпійського комітету України.

Висновки. Всебічний аналіз наукової літератури вітчизняних і зарубіжних вчених, різноманітних правових та інших офіційних документів, сучасних інформаційних джерел та матеріалів періодичних видань дає підстави стверджувати, що проблематика діяльності національних олімпійських комітетів висвітлена в науково-методичній думці недостатньо, незважаючи на чималу кількість фундаментальних досліджень в теорії олімпійського спорту і важливість олімпійського руху в суспільному житті держави.

Недостатньо ґрунтовних досліджень з історії розвитку олімпійського руху в Україні, особливо-стей формування організаційних економіко-правових та інших основ функціонування олімпійського спорту, праць, у яких би висвітлювалися ідейно-філософські аспекти олімпійського руху, олімпізму, олімпійської освіти тощо.

Національний олімпійський комітет України було створено 22 грудня 1990 року як результат довготривалого історичного процесу, спрямованого на досягнення самостійності українського спорту. Ця подія стала можливою в результаті впливу комплексу чинників об'єктивного і суб'єктивного характеру, серед яких:

- національне відродження в Україні в кінці 80-х – початку 90-х років ХХ століття, виразна орієнтація спортивного активу України на незалежність українського спорту;
- неабиякий авторитет українського спорту на міжнародній арені; успішні виступи представників України в Іграх Олімпіад та зимових Олімпійських іграх (1952 – 1992 рр.);
- суперечність між тренерами, спортсменами УРСР з керівництвом Олімпійського комітету СРСР щодо розвитку олімпійського руху в республіці.
- роль друкованих засобів масової інформації України у період утворення НОК.

Важливою подією в історії олімпійського руху стало проведення Асамблеї засновників НОК України, де ухвалено рішення про його створення 22 грудня 1990 року. Остаточне визнання з боку Міжнародного олімпійського комітету НОК України отримав у 1993 році.

Формування організаційної структури НОК України тривало упродовж перших десяти років його діяльності. З 1990 по 2005 роки відбулося п'ять звітно-виборні асамблеї. Кількісний склад НОК

становить 130–150 осіб. Специфікою діяльності НОК України було поєднання президентами найвищих посад у громадській і державній гілках керівництва спортивною галуззю.

Утворення Національного олімпійського комітету України мало неабияке історичне значення для українського спорту. Наслідком утворення цієї організації з'явилась можливість самостійного керівництва розвитком олімпійського руху в країні, безпосередніх контактів з Міжнародним олімпійським комітетом, Міжнародними спортивними федераціями.

З 1994 року спортсмени України виступають самостійною командою на Олімпійських іграх. Самостійна участь України в Олімпійських іграх є одним із атрибутів сучасної незалежної країни. Успішна участь збірних команд України в олімпійських змаганнях має велике політичне значення, оскільки є гідною міжнародною презентацією молоді Української держави.

Дослідження направлене на покращення виявлення історичних передумов утворення Національного олімпійського комітету України. Проаналізовано процес формування та основні напрями діяльності Національного олімпійського комітету України впродовж років незалежності. Узагальнено історичну роль та значення діяльності НОК України в процесах сучасного державотворення. Обґрунтовано історичні та організаційні засади формування та діяльності Національного олімпійського комітету України. Визначено і проаналізовано організаційні аспекти діяльності Національного олімпійського комітету України.

Джерела та література

1. Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійське сузір'я України: тренери. Київ: Олімпійська література, 2011. 251 с.
2. Зірки олімпійського спорту України, 1994–2008: спеціальний проект. Київ: Олімпійська арена, 2011. 208 с.
3. Кулик Володимир. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України: докум. нариси. Київ: МП Леся, 2008. 308 с.
4. Устінова Т. Б. Розвиток українського спортивного руху на Північній Буковині (1918-1940 рр.): збірник наук. праць. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. Вип. 573. С. 179–185.
5. Устінова Т. Б. Генезис наукових знань з історії фізичної культури України. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: наук. журнал / за ред. С.С. Єрмакова. Харків: ХДАДМ, 2013. № 10. С. 78–82.